

RAFA GIL

Institut Valencià d'Art Modern.

RAFA GIL

Valerio Adami.

L'IVAM presentarà una gran retrospectiva de Sorolla.

RAFA GIL

Claes Oldenburg ha obert la temporada de l'IVAM.

L'IVAM PRESENTA LES EXPOSICIONS PER A 1990

Sorolla, Adami i el 'pop' britànic

L'Institut Valencià d'Art Modern acollirà, entre altres, per a la present temporada, l'obra de Sorolla, Antonio Saura, l'avantguarda italiana dels anys trenta, els primitius del 'pop' britànic. Es l'hora de la 'rentrée' artística.

E. Olalla

L'Institut Valencià d'Art Modern —IVAM— acaba de fer pública la programació per a la temporada 89-90. La directora gerent de l'IVAM, Carme Alborch, anunciava en solitari —¿o seria més adequat dir *sprintava*?— la llista d'exposicions que desembarcaran tant en l'edifici del carrer de Guillem de Castro —Centre Julio González— com en el Centre del Carme.

Per a fer boca, el passat dia 15 s'inaugurava l'exposició de l'escultor d'origen suec però nacionalitzat nord-americà, Claes Oldenburg. Per primera vegada es presenta a l'estat espanyol un nombrós conjunt d'obres d'aquest escultor format en la generació *pop* americana —Jasper Johns, Robert Rauschenberg, Andy Warhol, George Segal, etc.—. La presència d'Oldenburg a l'IVAM inclou dues exposicions: «A Bottle of notes», amb dibuixos, escultures i projectes a gran escala, i una selecció de dibuixos —prop de

90—, realitzats entre 1959 i 1985. L'exposició estarà oberta fins al 15 de novembre.

Durant l'acte de presentació, la directora de l'IVAM, Carme Alborch, va remarcar el caràcter distintiu del museu respecte a altres centres d'art. Unes senyes d'identitat que passarien, d'una banda, per exposar artistes i moviments significatius del nostre segle a partir de la dècada dels anys trenta, sempre buscant la contemporaneïtat amb l'obra de Juli González; de l'altra, continuar amb els eixos artístics

Claes Oldenburg: «No sóc un artista 'pop'»

Constructor d'artefactes d'inequí-voc origen quotidià, l'obra de Claes Oldenburg ha protagonitzat la *rentrée* artística de la ciutat de València. La mostra antològica presenta una selecció de materials: esbossos, projectes, imatges de models i maquetes de monuments colossals, com ara un raspall de dent, o un cargol. Englobat en el moviment Pop americà, Oldenburg rebutja aquest terme: «No sé què vol dir perquè és un terme —Pop— que jo no vaig inventar. Em considere artista, sense etiquetes». Actualment treballa en diferents projectes públics per a Barcelona i París. «Realitzar projectes públics sempre ha estat un treball difícil perquè és realitzar un treball rigorós que d'entrada saps que no agradarà a la gent i et crearà problemes. Després t'adones que aquella obra, passat un cert temps, comença a formar part de la gent». No li interessa l'especulació que pateix l'art en l'actualitat perquè, segons ell, «no guanya diners i a més són peces d'altres».

Sobre la figura d'Andy Warhol diu: «El vaig conèixer el 1962, però no m'ha interessat. Ell era pintor i jo sóc escultor. En realitat no ens coneixíem, tots aquells artistes que les enciclopèdies i els manuals d'art acostumen a agrupar-nos en bloc».

Diu que li agradaria realitzar un projecte per a la ciutat de València i que en aquests moments Europa és més receptiva que els Estats Units per a aquest tipus de treball. «Als Estats Units s'està donant un fort moviment conservador en tots els sectors, i per descomptat, l'art s'hi ha vist afectat, com va passar amb la prohibició de l'exposició de Robert Rauschenberg».

que defineixen el museu: l'Informalisme, la Nova Figuració i el Pop, i el paper estel·lar de l'escultura. Dins d'aquesta línia d'actuació caldria situar l'exposició de pintures d'Antonio Saura, 1956-1985; una mostra que ens arriba procedent de Ginebra i que inclou una selecció de 70 pintures realitzades per l'artista en els últims trenta anys. L'exposició, que es podrà visitar durant els mesos de setembre-novembre, viatjarà posteriorment al Centro de Arte Reina Sofía de Madrid.

Quasi com un regal de Nadal, l'IVAM tancarà l'any amb una exposició que promet ser tot un esdeveni-

'Crucifixió', d'Antonio Saura.

ment, tant artístic com social: parlem de l'exposició retrospectiva sobre el pintor Joaquim Sorolla que ha reunit, per primera vegada, un conjunt d'obres procedents de col·leccions públiques i privades dels Estats Units, Espanya, França, Japó, Itàlia, Suïssa i Suècia. L'exposició que finalitza en l'IVAM, ha viatjat per diverses ciutats nord-americanes, i ha estat organitzada en col·laboració entre l'IVAM i el San Diego Museum of Art. Com a esponsor principal ha comptat amb IBM, a més d'altres patrocinadors.

Miquel Navarro serà l'encarregat d'obrir 1990 amb l'exposició «Les ciutats», un treball que l'escultor ha presentat, encara que de forma fragmentària, en els últims anys. Aquesta exposició marcarà el debut d'un artista valencià de les últimes generacions al Centre Julio González. Amb el títol d'«Arquitectura i art italià d'entre guerres» tindrem l'oportunitat de contemplar les manifestacions artístiques d'un període molt significatiu, els anys del feixisme, marcat per les avantguardes italianes dels anys trenta.

Una altra de les estrenes de l'IVAM per a la cartellera de 1990 arribarà amb els primitius *pop* britànics. Per primera vegada es podrà contemplar l'obra d'artistes com Edoardo Paolozzi, Richard Hamilton o David Hockney. Aquests inicis del *pop* britànic coincidiran amb l'estiu de 1990. Pel que fa a l'obra gràfica, entre els mesos de setembre i novembre estarà oberta l'exposició «Avantguarda russa. Obra Gràfica del Gabinet des Estampes». A més, paral·lelament i procedent de l'Stedelijk Museum d'Amsterdam s'exhibiran una col·lecció de dibuixos del

moviment artístic De Stijl, que agrupa pintors, arquitectes, escultors i poetes. Finalment, l'últim trimestre de 1990 estarà senyalat per dues exposicions: «París 1930», al voltant de l'abstracció internacional, i una altra de l'artista italià Valerio Adami, peça clau de la nova figuració al continent europeu.

L'espai del Centre del Carme, a l'igual que la temporada anterior, acollirà les manifestacions artístiques de les últimes dècades: «Spiritual America», de Richard Prince ha estat l'exposició encarregada d'obrir. Prince, un artista novaiorquè, presentarà un conjunt d'imatges —revistes, publicitat, còmics— que l'artista ha manipulat, alterant-ne el significat i el context. L'exposició de l'artista nord-americà precedirà la de l'obra de l'artista danès, Per Kirkeby. La mostra consta d'una selecció de pintures dels anys vuitanta i escultures en bronze i rajola realitzades per a aquesta exposició. Pel que fa a la representació autòctona, la directora de l'IVAM, Carle Alborch, va assenyalar el projecte d'una exposició conjunta de Carme Calvo i Joan Cardells.

En el capítol de la fotografia hi ha previstes exposicions de Gabriel Cualladó, fotògraf valencià resident a Madrid, que acaba de donar la seua obra a l'IVAM; de Walker Evans es presentarà el seu treball sobre la ciutat de l'Havana realitzat en la dècada dels anys trenta i de Leo Friedlander, la seua obra més recent. Entre les primícies anunciades per la directora cal destacar la presentació a finals d'any dels fons de l'IVAM, com també una exposició dedicada a Hernández Mompó.